

Göreceli mi Mutlak Kazanç mı: Trump Başkanlığı Döneminde ABD-Almanya İlişkilerinin Teorik Bir Analizi

Enes Bayraklı¹

Göreceli mi Mutlak Kazanç mı: Trump Başkanlığı Döneminde ABD-Almanya İlişkilerinin Teorik Bir Analizi	Relative or Absolute Gain: A Theoretical Analysis of US-Germany Relations under the Trump Presidency
<p>Öz</p> <p>Bu çalışmada neorealizm ve neoliberalizm teorilerinden hareketle 2017-2021 Trump dönemi ABD-Almanya ilişkileri incelenmektedir. Çalışmanın ana yöntemi olarak söylem analizi (ing. discourse analysis) belirlenmiştir. Bu metodun seçilmesinin ana sebebinin özellikle Trump döneminde liderin açıklamalarının, röportajlarının, resmi bildirimlerinin ikili ilişkilerde önemli bir rol oynamasıdır. Dolayısıyla liderler etrafında gelişen siyasi ilişkilerin anlaşılabilirliği adına söylem analizinin gerekli olduğu varsayımıyla hareket edilmektedir. Çalışmada liderlerin söylemleri üzerinden araştırılacak temel araştırma sorusu, Trump döneminde Almanya ile ilişkilerde saldırgan neorealizmin öne sürdüğü bir biçimde göreceli kazancın mı yoksa neoliberallerin iddia ettiği gibi karşılıklı kazan-kazan yani mutlak kazanç beklentisinin mi belirleyici olduğu sorusudur.</p>	<p>Abstract</p> <p>In this study, the US-Germany relations during the Trump era (2017-2021) are examined through the lens of neorealism and neoliberalism theories. Discourse analysis has been chosen as the primary method for this research. The main reason for selecting this method is the significant role leaders' statements, interviews, and official declarations played in bilateral relations, especially during the Trump era. Therefore, it is assumed that discourse analysis is necessary to understand political relations shaped around leaders. The core research question investigated through the leaders' discourses is whether the relations during the Trump era were determined by relative gains suggested by offensive neorealism, or by mutual absolute gains as argued by neoliberals.</p>
<p>Anahtar Kelimeler: ABD-Almanya ilişkileri, Trump, Neorealizm, Göreceli Kazançlar</p>	<p>Keywords: U.S.-Germany Relations, Trump Administration, Neorealism, Relative Gains</p>

<p>Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı</p>	<p>Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.</p>
<p>Yazarların Makaleye Olan Katkıları</p>	<p>Yazar'ın makaleye katkısı %100'dür.</p>
<p>Çıkar Beyanı</p>	<p>Yazarlar açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.</p>

¹ Doçent, Türk-Alman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, bayrakli@tau.edu.tr.
e-ISSN: 1306-6293/© 2025 The Author(s). Published by Eskişehir Osmangazi University Journal of Economics and Administrative Sciences. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

1. Giriş

Avrupa ve Almanya'daki beklentinin (Euronews, 2024) aksine Trump, Kasım 2024 tarihinde yapılan ABD başkanlık seçimlerini kazandı. Avrupa ve Almanya açısından fırtınalı ve zor geçen birinci Trump döneminden sonra ikinci dönemde de transatlantik ilişkilerde yeni gerilimlerin çıkması beklenmektedir. Almanya'dan gelen açıklamaların tonuna bakıldığında da Berlin'de, Trump'ın Almanya'ya yönelik atacağı adımlarla ilgili kötümser bir havanın hâkim olduğu görülmektedir.

Almanya Dışişleri Bakanı Baerbock, Trump'ın seçilmesinden hemen sonra yaptığı *“Demokrasinin özünde, seçimlerden sonra hem iç politikada hem de dış politikada yeniden düzenlemelerin gerçekleşmesi bulunmaktadır.”* açıklamasıyla bu değişiklik beklentisine işaret etmektedir. Baerbock'un aynı açıklamada *“Her iyi ortaklıkta olduğu gibi siyasi farklılıkların doğal olduğu durumlarda, dürüst ve her şeyden önce yoğun bir diyalog her zamankinden daha önemlidir.”* vurgusu ise Trump'ın ilk dönemindeki tecrübeden hareketle bu değişikliklerin kötümser bir şekilde olmasının beklendiğini göstermektedir. Almanya Savunma Bakanı Boris Pistorius ise Trump'ın dikkatini Asya Pasifik bölgesine kaydıracağını ifade ederek Rusya tehdidi karşısında *“Avrupa'daki müttefiklerin kendi savunmaları için daha fazla sorumluluk üstlenmesini gerektireceğine”* işaret etmiştir. Diğer taraftan Alman savunma bakanının *“Avrupa'da güvenliğimiz için daha fazlasını yapmalıyız... Bu finansmanla ilgili. Bu, iş birliğimizi güçlendirmekle ilgili, özellikle de çok önemli olan savunma sanayimizle ilgili.”* ifadelerini kullanması, Trump'ın ilk döneminde Almanya'da ilk defa gündeme gelen stratejik otonomi tartışmalarının Almanya'da yeniden başladığını göstermektedir (Anadolu Ajansı, 2024).

Trump'ın atacağı adımların Almanya'nın güvenlik ve dış politikasını etkilemesinin ötesinde Alman ekonomisi için de ciddi negatif sonuçlarının olacağı beklenmektedir. Alman Ekonomik Enstitüsünün yapmış olduğu bir araştırmaya göre Trump'ın başlatacağı yeni bir ticaret savaşı ve dış ticaretteki korumacı politikalarının, Trump'ın ikinci dönemi boyunca Almanya'ya 180 milyar Avroya mal olması beklenmektedir. Aynı araştırmaya göre böylesi bir kayıp sonucu Alman ekonomisinin yıllık büyümesi beklenenden %1,5 daha az gerçekleşecektir (Institut der deutschen Wirtschaft, 2024).

İkinci Dünya Savaşı sonrası ABD, Birleşik Krallık, Fransa ve Sovyetler Birliği tarafından işgal edilen Almanya, doğu (Demokratik Alman Cumhuriyeti) ve batı (Almanya Federal Cumhuriyeti) olarak ikiye bölünmüş ve ancak Soğuk Savaş bittikten sonra tekrar birleşebilmiştir. Birleşme sonrası Doğu Almanya, kurumları ve yasalarıyla birlikte tasfiye edilmiştir. ABD, Almanya'nın İkinci Dünya Savaşı'nı kaybetmesinden sonra işgalci bir güç olarak Batı Almanya'nın kurumlarının ve yasalarının yeniden şekillendirilmesinde müttefikler arasında en önemli rolü oynamıştır.

ABD ve müttefikleri İkinci Dünya Savaşı sonrası, önceliği Nazi rejiminin kalıntılarının tamamen tasfiye edilmesine vermişken yükselen Sovyet tehdidi ve yayılmacılığına karşı hızlıca bu politikadan büyük oranda vazgeçmişler ve Batı Almanya'da hayatta kalan kişilerle işleyen bir devlet yapısını inşa etmeye koyulmuşlardır.

ABD Marshall Planı ile Avrupa'nın birçok ülkesine olduğu gibi Almanya'ya da çok büyük desteklerde bulunmuş ve Almanya'yı Soğuk Savaş döneminde önemli bir partner olarak görmüştür. ABD, Almanya'ya yaptığı yatırımlar ile bir yandan kendine bir pazar oluştururken diğer yandan da Almanya'nın ABD'ye bağlılığını güçlendirmiştir (Bundeszentrale für politische Bildung, 2005).

Özellikle Soğuk Savaş döneminde bu durum, ABD'nin Sovyetler Birliği'ni dengelemek için yürüttüğü çok önemli bir stratejinin parçasıydı. Günümüzde, tarihten gelen iki ülke arasındaki bu yakınlık hala sürmektedir. Ekonomik açıdan Almanya ile ABD arasında çok güçlü bağlar bulunmaktadır. Askerî açıdan bakıldığında da yine Almanya'nın ABD için çok önemli bir partner olduğu görülmektedir.

ABD ve NATO'nun birçok askeri üssünün Almanya'da bulunması bunun bir göstergesidir. Bu yakınlıklara rağmen Almanya – ABD ilişkilerinin Donald Trump döneminde birçok krizden geçtiği gözlemlenmektedir. Trump döneminde yaşanan krizlerin birçok sebepleri bulunmaktadır. Öncelikle Soğuk Savaş'ın ortalarında 1969 yılında Willy Brandt hükümeti döneminde başlayan Doğu politikasının (Bundeszentrale für politische Bildung, 2004) (Alm. Ostpolitik) bir devamı olarak Almanya'nın Rusya ile yoğunlaşan ticari ilişkileri ve Almanya'nın Rusya'ya olan doğal gaz bağımlılığı ABD'yi rahatsız etmekteydi. Diğer taraftan Trump, Soğuk Savaş'ın bitmesinden sonra güvenlik harcamalarını kısıtlaması ve NATO'ya yeterli katkı vermemesi nedeniyle Almanya'yı Amerika'nın sağladığı güvenlik şemsiyesi altında zenginleşen bir free rider (beleşçi) olarak görüyordu (Atlantic Council, 2023). Bunun da ötesinde Trump, Almanya'nın ABD'nin sağladığı bu güvenlik şemsiyesi altında Rusya'dan sağladığı ucuz enerjiyle ABD ile yaptığı ticarete ticaret fazlası vermesinden de rahatsızdı (Sheftalovich, 2017).

Diğer taraftan ABD'yi "America first!" sloganıyla yöneten ABD Başkanı Donald Trump'ın, Avrupa'nın ve Almanya'nın menfaatlerini önemsemeyerek tek taraflı bir dış politikayı takip etmesi de Almanya'yı rahatsız etmekteydi. Günün sonunda bu kriz öyle bir raddeye varmıştır ki Almanya Başbakanı Angela Merkel, 2017 yılında yaptığı bir konuşmada, Avrupa'nın kendi kaderini kendi ellerine alması gerektiğini vurgulamıştır. Merkel, *"Başkalarına tümüyle güvenebileceğimiz zamanlar bir parça geride kaldı. Son günlerde bunu deneyimledim. Biz Avrupalılar kendi kaderimizi gerçekten elimize almalıyız."* ifadelerini kullanmıştır (Nienaber, 2017). Trump yönetimi altında transatlantik ilişkilerde yükselen gerilim sonucunda Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron da 2019 yılında "NATO'nun beyin ölümünün gerçekleştiğini" ifade etmiştir (Independent, 2019).

Bütün bu resme bakıldığında Trump'ın ikinci döneminin ABD-Almanya ilişkilerinde neleri getireceği merak edilmektedir. Bu çalışmada neorealizm ve neoliberalizm teorilerinden hareketle 2017-2021 Trump dönemi ABD-Almanya ilişkileri incelenecektir. Araştırmanın ana sorusu ABD-Almanya arasında siyasi ilişkilerde neorealizmin, bilhassa saldırgan neorealizmin, öne sürdüğü bir biçimde göreceli kazanç mı yoksa neoliberallerin iddia ettiği üzere karşılıklı kazan-kazan yani mutlak kazanç mı belirleyici bir faktör olarak ön plana çıkmıştır sorusudur. Dahası, ABD ile Almanya ilişkilerini belirleyen faktör görüntüde iş birliği olarak adlandırılabilir bir seviyedeysen, bu gerçek manada bir iş birliği midir yoksa ABD'nin hegemonyasını tahkim ve devam ettirebilmesi adına kullandığı bir araç mıdır? Bu soruların cevaplarıyla 2017-2021 Trump döneminin aydınlatılması sonrasında 2025 Ocak ayında başlaması beklenen yeni Trump döneminde nasıl bir ABD-Almanya ilişkisinin bizleri beklediğine dair öngörülerde bulunulacaktır. Yeni dönemi anlamlandırabilmek, ayakları yere basan tahminleri ortaya koyabilmek adına öncelikle geçmiş dönemin etrafıca ve sistematik bir biçimde açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Çalışmanın ana yöntemi olarak söylem analizi (İng. discourse analysis) belirlenmiştir. Bu metodun seçilmesinin ana sebebinin özellikle Trump döneminde liderlerin açıklamalarının, röportajlarının, resmi bildirimlerinin ikili ilişkilerde önemli bir rol oynamasıdır. Benzer bir şekilde

Biden başkanlık görevine geldiğinde Trump'ın bıraktığı, kendi deyimiyle “enkazı” toparlayabilmek adına o da güçlü bir lider olarak ön plana çıkmaya çalışmıştır. Dolayısıyla liderler etrafında gelişen siyasi ilişkilerin anlamlandırılabilmesi adına söylem analizinin gerekli olduğu varsayımıyla hareket edilmektedir (Halperin & Heath, 2020: 365-376). Çalışmada liderlerin söylemleri üzerinden araştırılacak unsurları ana hatlarıyla özetlemek gerekirse, Trump döneminde Almanya ile ilişkilerde göreceli kazanç mantığının neorealistlerin öne sürdüğü biçimde ön plana çıkıp çıkmadığıdır.

Makale boyunca Almanya – ABD ekonomik ilişkileri, askeri iş birlikleri ve Trump döneminde iki ülke arasında yaşanan krizler incelenmektedir. Bu konu kapsamında yazının ilk bölümünde Almanya ile ABD arasındaki ekonomik iş birliğine tarihsel açıdan kısa bir giriş yapıldıktan sonra Trump'ın birinci dönemindeki ticari ilişkiler analiz edilmektedir. Bu kapsamda iki ülke arasında doğrudan yatırımlar ve ticaret incelenmektedir. Bunu takip eden bölümde Donald Trump döneminde ABD'nin izlediği uluslararası ticaret politikaları ve ABD'nin Trump döneminde Almanya'ya karşı uyguladığı çeşitli önlemler ele alınmaktadır. Ardından ABD ile Almanya arasında yaşanan NATO gerilimi ve doğal gaz sorunu incelenip sonuç kısmında Almanya-ABD ilişkilerinde birinci Trump dönemi değerlendirilip ikinci Trump dönemine ilişkin öngörülerde bulunmaktadır.

2. Teorik Çerçeve ve Yöntem: Mutlak Kazanç mı Göreceli Kazanç mı? ABD-Almanya İlişkilerine Neorealist ve Neoliberal Yaklaşımlar

Uluslararası ilişkiler teorilerinin tarihi, gelişimi ve temel argümanları incelendiğinde en sık karşılaşılan eleştirilerin başında muhakkak bu teorilerin, sonuçların gerçekleşmesinin akabinde *açıklayıcı* bir unsur olarak ortaya çıktığı, sonuçları öncesinden *tahmin etme* yeteneğine sahip olmadığı iddiası gelmektedir (Viotti & Kauppi, 2012: 1-39). Bu eleştiriye göre, uluslararası ilişkiler teorileri sürekli değişen dünya siyasetine ayak uydurmak adına adeta bir “tepki” olarak gelişmektedir. Dolayısıyla yeni bir teori var olanın, gerçekleşmiş olanın açıklanmasından öteye geçememektedir. Böylesi bir yöntem sonucunda oluşan teoriler geliştikleri olaylar, mekanlar ve zaman çerçevesinin dışına çıkamamakta ve kendisini doğduğu alanın içine doğuştan hapsedmektedir. Örnekler üzerinden gidildiğinde, uluslararası ilişkilerde bilhassa neorealizm veya yapısal realizmin Soğuk Savaş döneminin bir ürünü olduğu ya da karşılıklı bağımlılık yaklaşımı üzerine inşa edilmiş rejim ve neoliberal kurumsalcılık teorilerinin 1970'ler sonrası Batı'da meydana gelen artan iş birliğinin bir ürünü olduğu söylenebilir (Arı, 2021: 77-108).

Halbuki sosyal bilimlerin “bilimselliği” ve felsefesi ile ilgili tartışmalara ve pozitivism geleneğinin ontolojisi ve epistemolojisine odaklanıldığında açıklama (İng. explanation) kadar tahmin/öngörünün (İng. prediction) de kilit bir öneme sahip olduğu görülmektedir (Halperin & Heath, 2020: 27-61). Bu çalışmada faydalanılacak iki temel teorinin, realizm ve liberalizmin, pozitivist ontoloji ve epistemolojiyi paylaştığı düşünüldüğünde tahmin ve öngörünün bu iki teorinin önemli bir parçası olduğu rahatlıkla anlaşılabilir (Gu, 2018: 3-15).

Dolayısıyla var olan teoriler her ne kadar belli olayları açıklamak için sonradan geliştirilmiş olsalar da ortaya çıkan teorilerin genelleştirilerek diğer olayları öngörmeye ve tahmin etmeye, karşısında ontolojik ve epistemolojik anlamda bir engel yoktur. Bu çalışma, tam olarak bu sosyal bilimler felsefesinden türeyen iki pozitivist teori olan neorealizm ve neoliberalizm üzerinden 2017-2021 yılları arasındaki Trump dönemini açıklamaya çalışacaktır. Ayrıca bu açıklamalarda neorealizm ve neoliberalizmin etkilerini inceledikten sonra 2025 Ocak döneminde başlayacak yeni ve ikinci Trump döneminde ABD-Almanya ilişkileri hakkında öngörülerde ve tahminlerde bulunacaktır.

Uluslararası ilişkileri özellikle Soğuk Savaş döneminden sonra domine etmiş iki teori kuşkusuz neorealizm ve neoliberalizmdir. Bu iki teori her ne kadar benzer ontoloji ve epistemolojiyi, pozitivist geleneği merkeze alsada temel iddiaları büyük farklılıklar içermektedir. Bu farklılıklara geçmeden önce her bir yaklaşımı kendi içerisinde değerlendirmek ve açıklamak faydalı olacaktır.

Realizm, uluslararası ilişkilerde öncelikle Morgenthau'nun öncülük ettiği ve klasik realizm olarak adlandırılan bir yaklaşım çerçevesinde gelişmiştir. Morgenthau'nun temel varsayımları "güç" üzerine kurulmuştur. Uluslararası ilişkileri bir güç mücadelesi olarak vasıflandırır. Ana aktör devletlerin güç mücadelesine girişmesindeki temel faktör de güç peşinde koşan insan doğasından kaynaklanmaktadır (Morgenthau, 1948: 13-18).

1970'lere gelindiğinde Kenneth Waltz öncülüğünde klasik realizmin bir nevi güncellenmesine gidilmiş, gücün merkezi konumda yer aldığı devletler arası ilişki biçimine yeni bir temel bulunmuştur. Neorealistlerde de uluslararası siyasete anarşi hâkimdir. Merkezde yine devletler, ana aktörler olarak yer almaktadır. Lakin güç, artık başlı başına erişilmesi gereken bir unsur olmaktan ziyade anarşik uluslararası sistemde devletlerin hayatta kalabilmek için başvurduğu bir araç haline gelmiştir. Devletler, klasik realistlerin öngördüğü üzere insan doğasından kaynaklanacak bir biçimde salt güç maksimizasyonu güdüsüyle hareket etmekten ziyade, anarşik uluslararası sistem sebebiyle güçlü olmaya "mahkumdur". Üst bir otoritenin olmadığı ve anarşinin hâkim olduğu uluslararası sistemde, devletler hayatta kalmak için güçlü olmak zorundadır (Viotti & Kauppi, 2012: 96-109). Dolayısıyla neorealistler, insan doğasına dayalı klasik realist anlayışın yerine sistemi koymuş ve mevcut güç mücadelelerine ve devletler arası anlaşmazlıklara "sistematik" bir cevap üretmişlerdir. Neorealistlerin bir diğer adlandırılması olan yapısal realizmin "yapısı" tam olarak bu sistemin yapısından zuhur etmiştir.

Realistleri kendi içerisinde klasik ve neo biçimiyle ikiye ayırabiliyorken neorealistleri de kendi içinde ikiye ayırabiliriz: savunmacı realizm ve saldırgan realizm. Savunmacı realizme, Kenneth Waltz'un temel öngörülleri ile bakıldığında devletlerin güçlenmesini mantıklı bulmakla birlikte fazla güçlenmesinin onu riske sokacağını iddia ettiğini görüyoruz. Eğer devletler aşırı bir biçimde güçlenirse diğer devletlerin risk algısı artacak veya tek başına ya da bir ittifak kurarak fazlasıyla güçlenen devleti "dengelemeye" çalışacaktır. Dolayısıyla sınırsız güçlenme savunmacı realizme göre stratejik açıdan yanlış bir politikadır. Buna karşılık saldırgan realizm, devletlerin güçlenebildiği kadar güçlenmesini, hatta mümkünse hegemon olmasını savunur. Devletler göreceli kazanca (İng. relative gain) odaklanır ve gücünü tek başına, kendi içerisinde değerlendirmekten ziyade muhtemel rakiplerine kıyaslama yaparak değerlendirir. Bu anlayışa göre devletlerin güvenliğini sağlayabilmesi ve çıkarlarını maksimize edebilmesinin en doğru yolu göreceli gücünü olabildiğince, fırsatını buldukça artırmasıdır (Dunne, Kurki & Smith, 2020: 51).

Liberal teorileri incelediğimizde gücün ve çatışmanın yerini iş birliği ve dayanışmanın aldığını görürüz. Karşılıklı bağımlılık yaklaşımı, devletlerin yanında uluslararası örgütlerin, şirketlerin ve sivil toplum örgütlerinin de ana aktörler olarak uluslararası ilişkilerde var olduğunu savunur. Realistlerin ileri sürdüğü şekilde güvenlik ve askeri güç öncelikli konular (İng. high politics) değil, kalkınma, refah ile aynı seviyede önemli meselelerdir. Devletlerin kendini korumak kadar önemli başka amaçları, kalkınma, refah seviyesini artırma gibi hedefleri vardır ve bu hedeflere ulaşmanın yegâne yolu askeri güç değil, iş birliği ve ikili ilişkilerin geliştirilmesidir. Giderek iç içe geçen bir dünyada ve karşılıklı bağımlılığın

mütemadiyen yükseldiği bir düzlemde tüm sorunların cevabı askeri güç olmaktan uzaktır (Keohane, 1988: 379-396).

Karşılıklı bağımlılık yaklaşımı temelinde gelişen neoliberal kurumsalcılık teorisi ise uluslararası kurumların artan rolüne odaklanır. Bu kurumlar özellikle işlem maliyetlerini düşürmesi ve güvensizliği gidermesi hasebiyle iş birliğini geliştirici bir rol üstlenir. Neoliberal kurumsalcılar, realistlerin aksine iş birliğinin maksimum noktasından çok uzak olduğunu ve devletlerin var olanın çok daha ötesinde iş birliği ve dayanışmaya gitme kapasitesi olduğunu iddia eder. İş birliği çatışmaları ikame edebilecek kuvvettedir ve bu sürecin maksimum verimlilik düzeyine ulaşabilmesi için uluslararası kurumlara büyük bir rol düşmektedir. Neoliberal kurumsalcılara göre realistlerin (bilhassa saldırgan neorealitlerin) iddialarının aksine uluslararası ilişkilere göreceli kazanç değil, mutlak kazanç hâkim olmalıdır. Devletler sıfır toplam bir oyunun içerisinde değil, karşılıklı maksimum kazanç elde edebilecekleri bir sistemde var oluşlarına devam etmektedirler. Dolayısıyla devletler diğer ülkenin ne kadar kazandığından ziyade, kendi ülkesinin iş birliğinden kazanıp kazanmadığına odaklanmaktadır (Jervis, 1999: 42-63).

Neoliberal perspektiflere gelen en ciddi eleştirilerden bir tanesi kuşkusuz ABD'nin mevcut uluslararası kurumları kendi güç mücadelesi, siyaseti çerçevesinde kullandığıdır. Bu eleştiriye göre, ABD uluslararası kurumları kendi gücünü ikame ve tahkim etmek adına bir araç olarak kullanmaktadır (Shieder & Spindler, 2010: 97-131). Dolayısıyla bizim gözlemlediğimiz iş birliği, uluslararası normlar ve kurumlar karşılıklı bağımlılığın bir yansıması olmaktan ziyade ABD'nin hegemonyasının üstü örtülü bir aletidir. Waltz'un deyişiyle uluslararası kurumlar ve karşılıklı bağımlılık güç asimetrisinin üstünü örtmek adına var olan bir hikâyeden ibarettir (Waltz, 1970: 205-223).

3. Almanya – ABD Ekonomik İş Birliği

Almanya ile ABD'nin günümüzdeki iş birliğini ve iki ülkenin Trump dönemindeki ilişkisini daha iyi anlayabilmek için bu duruma tarihsel açıdan yaklaşmak ve iki ülke arasındaki tarihi dönüm noktalarını yakından incelemek yararlı olacaktır. Almanya, İkinci Dünya Savaşı'nı kaybettikten sonra İngiltere, Fransa, Sovyetler Birliği ve ABD tarafından ikiye bölünmüştür. Doğu Almanya, Sovyetler Birliği tarafından kontrol edilirken Batı Almanya; İngiltere, Fransa ve ABD'nin kontrolüne bırakılmıştır. Bu bölünme, Soğuk Savaş döneminde Almanya'nın Federal Almanya (BRD) ve Komünist Doğu Almanya olmak üzere iki ayrı devletin ortaya çıkmasına yol açmıştır (Kimmel, 2005a). İki Almanya, Soğuk Savaş'ın sonunda yeniden birleşse de bu bölünmenin etkileri günümüzde hala sosyolojik, siyasi ve ekonomik alanlarda hissedilmektedir.

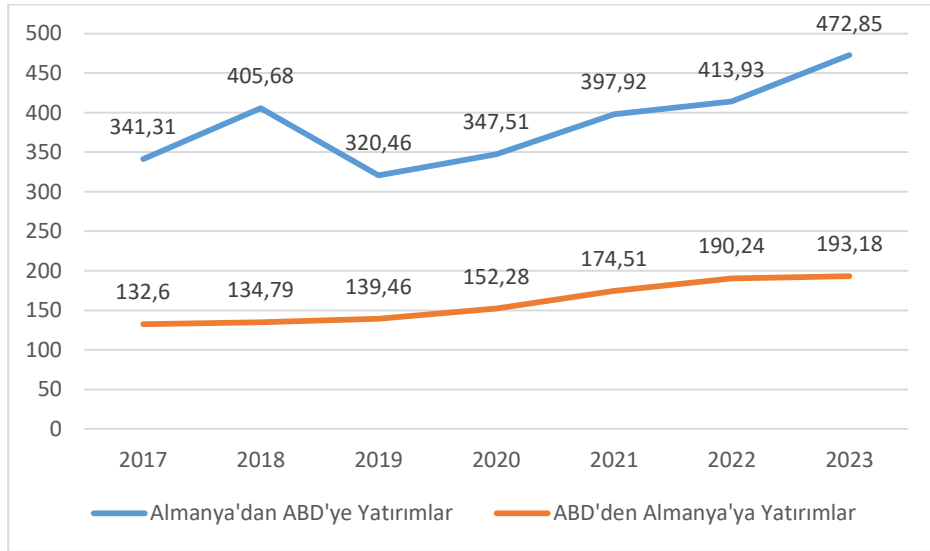
ABD, İkinci Dünya Savaşı'ndan en az zarar gören ülke olarak çıkmış ancak Avrupa'nın gördüğü büyük zarar nedeniyle dolaylı şekilde savaştan ekonomik açıdan olumsuz yönde etkilenmiştir (Institute for Economics & Peace, 2011). Avrupa'yı önemli bir pazar olarak gören ABD, savaştan çıkan Avrupa ülkelerine "Marshall Planı" adı altında bir kalkınma desteği sağlamıştır. Bu desteğin amacı, bir taraftan ülkelerin kalkınmasını teşvik ederken diğer taraftan da ülkelerin alım gücünü yükselterek ABD için yeni pazarlar oluşturmak ve hedef ülkelerin ABD'ye bağımlılığını artırmak olarak tanımlanabilir (Kimmel, 2005b).

Soğuk Savaş'ın ardından Almanya'nın birleşmesiyle ABD'nin Almanya'dan beklentilerinin daha da arttığı gözlemlenmektedir. Doğu Almanya devletinin ortadan kalkmasıyla bu bölge, ABD için yeni pazar olma potansiyeli taşımaktaydı. Bundan dolayı ABD, bu bölgeye yapılan

yatırımları büyük ölçüde teşvik etmiştir. Amerikan firmaları Almanya'nın birleşmesinden sonra en büyük yatırımcı konumuna gelmiştir. Günümüzde Doğu Almanya'da farklı sektörlerden hala işletilmekte olan fabrikaların birçoğunun Amerikan yatırımlarıyla kurulmuş olduğu görülmektedir (Ahearn & Belkin, 2010: 1-21).

Ancak ABD, Almanya'dan çeşitli nedenlerden dolayı istediği verimi alamamıştır. Bir yandan Almanya birleşmenin getirdiği yapısal sorunları çözememiş ve Doğu Almanya bölgesini sistemine tam olarak entegre etmekte zorluklar yaşamıştır. Diğer yandan Almanya, ABD ile ikili ilişkilerinden ziyade Fransa önde olmak üzere Avrupa Birliği entegrasyonu ve Avrupa ülkeleriyle iş birliklerine öncelik vermiştir. Bu zamana kadar ABD'den finansal destek alan ve yatırımlarla teşvik edilen Almanya, ABD ile ekonomik ilişkilerini tam tersine çevirmeyi başarmış, ticaret fazlası vermeye başlamış ve artık yatırımlar Almanya'dan ABD'ye yönelmiştir.

Grafik 1: ABD- Almanya Arası Direkt Yatırımlar: 2017 – 2023 yılları arası Almanya'dan ABD'ye ve ABD'den Almanya'ya yapılan yatırımlar (Milyar Avro).

Kaynak: (Statista, 2023).

Böylelikle birçok Alman işletmesi ABD'ye yatırım yapmaya başlamıştır. Günümüzde direkt yatırımlara baktığımızda Almanya'nın son yıllarda ABD'ye göre daha fazla yatırımda bulunduğu görülmektedir. 2017-2023 arasında yapılan yatırımlar karşılaştırıldığında, Alman yatırımlarında Amerikan yatırımlarından yaklaşık iki ile üç kat arasında bir fazlalık olduğu göze çarpmaktadır. Alman yatırımcılar 2019 yılında yaklaşık 320 milyar Avroluk sermaye ile ABD'ye yatırımda bulunurken Amerikan yatırımcılar Almanya'ya 139 milyar Avro yatırımda bulunmuştur. (Bkz. Grafik 1)

Büyük Alman işletmelerine yapılan yatırımlara bakıldığında ise Amerikan yatırımcıların Alman ekonomisi üzerinde halen büyük bir etkisi olduğu görülmektedir. Alman Yatırımcı İlişkileri Derneği'nin (DIRK) yaptığı bir araştırma, 2018 yılında en büyük 30 Alman firmasının %34,6'sının Amerikan yatırımcılara ait olduğunu ortaya koymaktadır. Bu firmaların içinde Adidas, BMW, Volkswagen ve Siemens gibi dünyaca ünlü işletmeler bulunmaktadır (Focus, 2019).

Günümüzde Almanya ile ABD arasında ekonomik açıdan güçlü bir iş birliği bulunmaktadır. ABD'nin Almanya için en önemli ekonomik partner olduğu söylenebilir. 2019 yılında ABD, yaklaşık 120 milyar Avroluk hacimle Almanya'nın en fazla ihracat yaptığı ülkeydi (Tablo 1). İthalat sıralamasında ise ABD, Çin Cumhuriyeti ve Hollanda'dan sonra 71 milyar Avro ile üçüncü sırada bulunmaktadır.

Tablo 1: Almanya'nın İhracat ve İthalat Yaptığı Ülkelerin Sıralaması (2019)

Sıralama	İhracat		İthalat	
	Ülke	1.000 Euro	Ülke	1.000 Euro
01	ABD	118.659.273	Çin Cumhuriyeti	109.999.396
02	Fransa	106.678.589	Hollanda	98.570.385
03	Çin Cumhuriyeti	95.973.199	ABD	71.365.597
04	Hollanda	91.606.183	Fransa	66.017.707
05	Birleşik Krallık	78.869.755	Polonya	57.736.017
06	İtalya	68.072.800	İtalya	57.260.840
07	Avusturya	66.095.828	Çek Cumhuriyeti	47.889.817
08	Polonya	65.910.831	İsviçre	46.276.431
09	İsviçre	56.367.060	Avusturya	44.111.749
10	Belçika	46.143.599	Belçika	43.130.952

Kaynak: (Destatis, 2019)

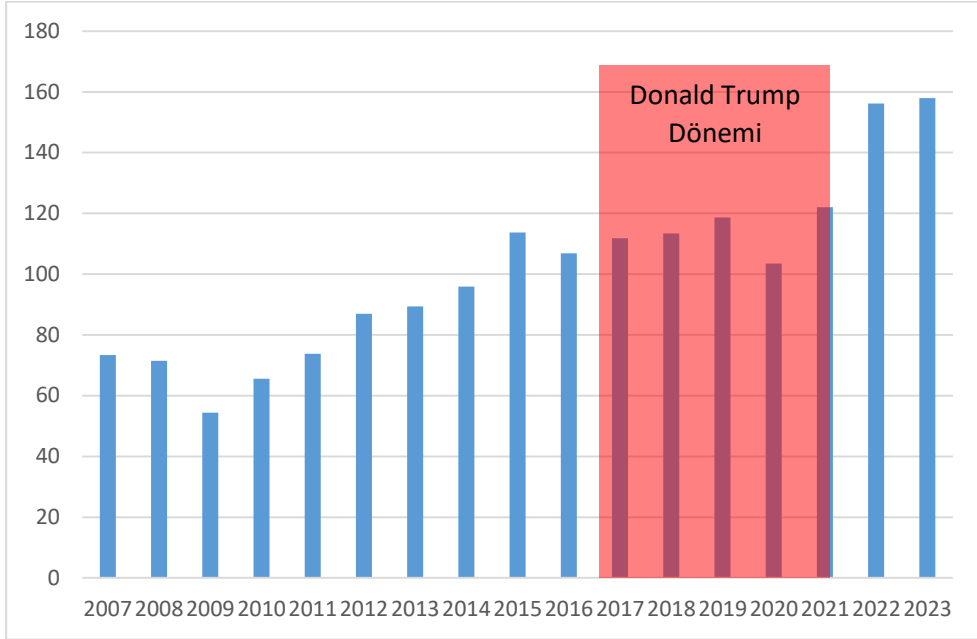
Tablo 2: Almanya'nın İhracat ve İthalat Yaptığı Ülkelerin Sıralaması (2023)

Sıralama	İhracat		İthalat	
	Ülke	1.000 Euro	Ülke	1.000 Euro
01	ABD	157.929.859	Çin Cumhuriyeti	156.833.685
02	Fransa	119.849.742	Hollanda	102.777.591
03	Hollanda	112.045.915	ABD	94.600.170
04	Çin Cumhuriyeti	97.346.497	Polonya	80.806.974
05	Polonya	90.577.183	İtalya	71.238.946
06	İtalya	85.333.427	Fransa	69.774.044
07	Avusturya	80.378.573	Çek Cumhuriyeti	60.556.534
08	Birleşik Krallık	78.433.613	Avusturya	53.734.911
09	İsviçre	66.779.798	Belçika	52.526.732
10	Belçika	60.746.317	İsviçre	51.753.623

Kaynak: (Destatis, 2023)

2007 ile 2023 yılı arası Almanya'dan ABD'ye gerçekleşen ihracata bakıldığında, ihracat hacminin yükselişte olduğu görülmektedir (Grafik 2). 2007 yılında 74 milyar Avro olan ihracat hacmi, 2019 yılında 118 milyara ulaşmış durumdadır. İhracatın en düşük olduğu yıl 54 milyar Avro ile 2009 yılı olmuştur. Bunun sebebi 2008 yılında yaşanan ekonomik kriz ve bunun hem Alman hem de Amerikan ekonomisine olan etkisidir. 2015 yılında Almanya, ABD'ye ihracatta belirgin bir artış sağlayarak 96 milyardan ilk kez 100 milyarı geçip 114 milyarlık ihracat hacmine ulaşmıştır. 2020 yılında gerçekleşen azalış, küresel olarak yaşanan koronavirüs salgınıyla alakalıdır. Almanya'nın ABD'ye ihracatı 2021 yılından sonra muazzam bir artış yaşamış ve 2022 yılında 156 milyar Avroya 2023 yılında ise 158 Avroya ulaşmıştır.

Grafik 2: Almanya'nın ABD'ye İhracatı (2007-2023)

Kaynak: (Statista, 2024a)

2007 yılları ve 2023 yılları arasında Almanya'nın ABD'ye yaptığı ihracat genel olarak incelendiğinde, Almanya'nın ihracatının 2009 krizi ve korona krizi dışında genel olarak artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Tabloda göze çarpan diğer bir husus Trump döneminde bu artışın durduğu. Trump sonrasında gelen Biden döneminde ise Almanya'nın ABD'ye ihracatında güçlü bir artış yaşanmıştır.

Almanya'nın ekonomik iş birliği içinde bulunduğu ülkelere bakıldığında (Tablo 3) ABD'nin 190 milyar Avro ile Çin Cumhuriyeti (205 milyar Avro) ve Hollanda'dan (190 milyar Avro) sonra en fazla dış ticaret hacmi olan ülke olduğu görülmektedir. İhracat ve ithalat arasındaki fark, iki ülke arasındaki ticaretin Almanya için önemini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Almanya, ABD ile yaptığı ticaret sonucunda 2019 yılı itibarıyla yaklaşık 47 milyar Avro dış ticaret fazlasına ulaşmaktadır (Tablo 3).

Bu kazancın Almanya'nın diğer ülkelerle yürüttüğü iş birlikleriyle karşılaştırıldığında çok önemli boyutlarda olduğu fark edilmektedir. Mesela Fransa ve İngiltere, Almanya ile çok sıkı ekonomik faaliyetler yürüten iki ülkedir. AB düzeyinde de başta ekonomik alanda olmak üzere uzun yıllar Almanya ile çalışan bu iki ülke dahi Almanya'ya yaklaşık 40 milyar Avroyla ABD ile yürütülen ekonomik iş birliğinin getirdiği kazanca ulaşmamaktadır. Böylelikle ABD, Almanya için ticari açıdan başta Birleşik Krallık ve Fransa olmak üzere Avusturya, İspanya, İtalya ve İsviçre gibi Avrupa ülkelerinden daha önemli bir ekonomik partner olmak durumundadır.

Tablo 3: Almanya'nın Dış Ticaret Hacmi ve Dış Ticaret Fazlası (2019)

Sıralama	Dış Ticaret Hacmi		Dış Ticaret Fazlası	
	(İhracat + İthalat)		(İhracat – İthalat)	
	Ülke	1.000 Euro	Ülke	1.000 Euro
01	Çin Cumhuriyeti	205.972.595	ABD	+ 47.293.676
02	Hollanda	190.176.568	Birleşik Krallık	+ 40.858.206
03	ABD	190.024.870	Fransa	+ 40.660.882
04	Fransa	172.696.296	Avusturya	+ 21.984.079
05	İtalya	125.333.640	İspanya	+ 11.107.223
06	Polonya	123.646.848	İtalya	+ 10.811.960
07	Birleşik Krallık	116.881.304	İsviçre	+ 10.090.629
08	Avusturya	110.207.577	İsveç	+ 9.476.445
09	İsviçre	102.643.491	Polonya	+ 8.174.814
10	Çek Cumhuriyeti	92.402.561	Birleşik Arap Emirlikleri	+ 7.656.063

Kaynak: (Destatis, 2019)

4. Trump Yönetiminin Ticaret Politikası

Almanya ile ABD arasında ekonomik iş birliğinde dış ticaret fazlasının Almanya lehinde olması ABD açısından büyük bir sorun teşkil etmektedir. Özellikle Donald Trump'ın başkanlığı döneminde ABD'nin dış ticaret açığını azaltılmasına yönelik sert açıklamalarda bulunarak sıkı önlemler aldığı göze çarpmaktadır (Priewe, 2018). Seçim sürecinde Trump, ekonomiyi ön plana çıkaracağını ve "America First!" sloganıyla Amerikan çıkarlarını göz önünde bulundurarak diğer ülkeler ile girilen ticaret anlaşmalarını gözden geçireceğini açıklamıştı (Sparding, 2018). Bu seçim vaadi ile Trump sanayileşmiş olarak bilinen Michigan, Wisconsin ve Pennsylvania eyaletlerinden – çoğunlukta beyaz – işçi sınıfının oylarıyla 2016 seçimlerini kazanmayı başarmıştı (Tankersly, 2016).

Trump'ın bu görüşü yeni değildir. 80'li yıllarda Trump daha iş adamıyken birçok televizyon kanalında başka ülkelerin ABD'yi kötü yönde kullanarak ve ABD'ye haksızlık yaparak zenginleştiğini iddia etmiştir (Gonyea & Montanaro, 2017). Mesela 1987'de Trump, Japonya'nın ABD sayesinde zenginleştiğini söylemiş ve New York bölgesinde bunun propagandasını yapmıştır (Kruse, 2016). 2017'deki seçim sürecinde Trump aynı argümanlarla daha çok Çin Halk Cumhuriyeti'ni hedef almıştır. Bu kapsamda Trump, Çin Halk Cumhuriyeti'nin 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) katılmasını ABD'ye karşı en büyük ekonomik saldırı olarak değerlendirmiştir (Time, 2016).

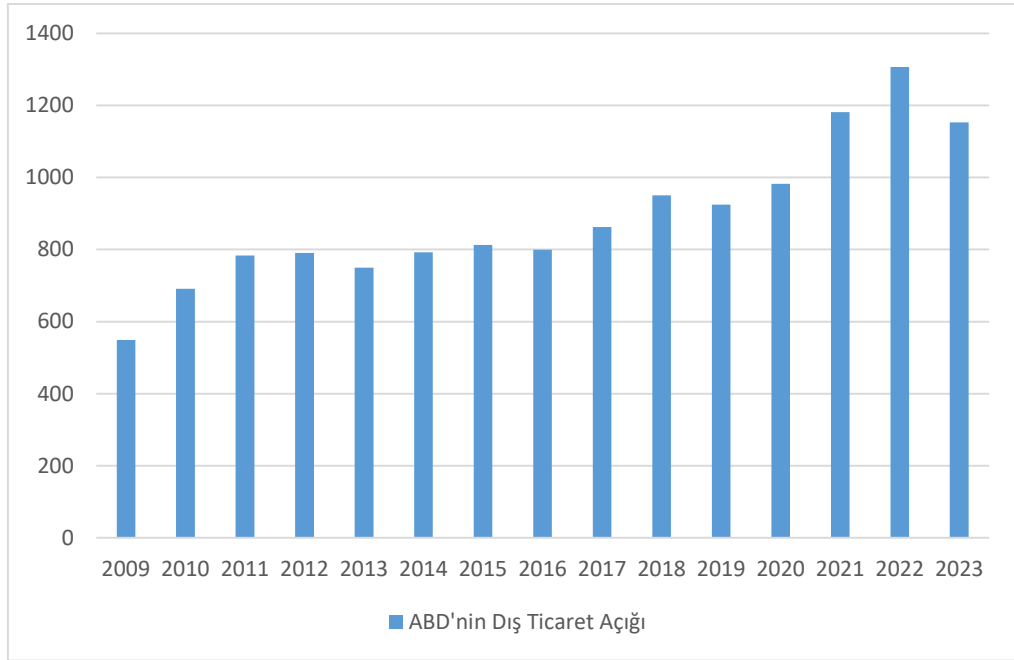
Trump'ın ABD başkanı olarak 2017 yılında yayınladığı ticari hedeflerine bakıldığında dört ana madde öne çıkmaktadır (2017 Trade Policy Agenda and 2016 Annual Report of the President of the United States on the Trade Agreements Program, 2017):

1. Ekonomik ilişkilerde ulusal egemenliğin savunulması
2. ABD ticaret yasalarının sıkı bir şekilde uygulanması
3. Yeni uluslararası pazarların açılmasında ABD'nin etkisinin kullanılması
4. Yeni ve daha verimli ticari anlaşmaların yapılması

Trump yönetiminin gözünde ticaret anlaşmalarında sadece bir taraf kazançlı çıkmaktadır. Her dört maddenin arkasında ABD'nin uluslararası ticaret anlaşmalarında "kaybeden" taraf olduğu algısı yatmaktadır. Bu durum ABD'nin o dönemde dış ticaretteki açığına bakıldığında

daha iyi anlaşılmaktadır (Grafik 3). 2009 yılında 550 milyar Dolar olan dış ticaret açığı, 2018 yılında hemen hemen ikiye katlanarak 950 milyar Dolar ile en yüksek seviyesine ulaşmış ve 2019 yılında az bir düşüş göstererek 920 milyar Dolara ulaşmıştır. Bu gidişat Tump döneminde de ABD'nin dış ticaret açığının yükselişte olduğunu göstermektedir. Ancak Trump döneminden sonra bu gidişat hızlanarak ilerlemiştir ve 2022 yılında 1,3 milyar Dolar ile son 14 yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 3: ABD'nin Dış Ticaret Açığı

Kaynak: (Statista, 2024b)

Trump yönetimi, ABD'nin ulusal gücünü kullanarak çok uluslu anlaşmalar yerine ikili anlaşmalara odaklanma taraftarıdır. Bu anlayış içinde Trump, dış ticaret açığını azaltma konusunda vaadini yerine getirmek için birçok farklı yönteme başvurmuştur. Öncelikle Trump, Obama döneminde AB ile Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı Anlaşması (Transatlantic Trade and Investment Partnership – TTIP) çerçevesindeki görüşmeleri dondurmıştır. Trump bu anlaşmanın ABD'nin çıkarları doğrultusunda olmadığı görüşünü savunmaktadır. Donald Trump TTIP Anlaşması'nın AB'nin kolayca ABD piyasasına mallarını satabilmesini sağlayacağına ve ABD'nin dış ticaret açığının bundan dolayı artacağına inanmaktadır (Dimitrova, 2020). TTIP dışında Trump ayrıca Obama döneminde 11 Pasifik devleti ile yapılan Trans Pasifik Ortaklık (TPP) Sözleşmesi'ni tek taraflı olarak feshetmiş (Spiegel Wirtschaft, 2017) ve 1994 yılında ABD, Kanada ve Meksika arasında yapılan "North American Free Trade Agreement"i (NAFTA) de eleştirmiştir (Severns, 2016). Bunun sonucunda Trump'ın girişimleriyle "United States-Mexico-Canada Agreement" 2018 yılında taraf ülkelerin anlaşmasıyla NAFTA sözleşmesinin yerini almıştır (Office of the United States Trade Representative, 2020).

Trump yönetimi ABD'nin en büyük düşmanı olarak geleneksel rakibi Rusya'yı değil Çin Cumhuriyeti'ni görmektedir. Bunun arkasında da daha önce belirtildiği gibi Çin

Cumhuriyeti'nin ABD dış ticaretindeki etkisi bulunmaktadır. Ülkeler bazında bakıldığında ABD'nin dış ticaretteki açığı konusunda Çin Cumhuriyeti'nin önemli bir rol oynadığı ortaya çıkmaktadır (Tablo 4). Çin Cumhuriyeti uzun yıllardır ABD ile ticarete ABD'nin ticaret açığının en fazla olduğu ülkedir. 2017 yılında 337 milyar Dolar olan ticaret açığı 2018 yılında 380 milyara çıkmış ve 2019'da düşüş göstererek 307 milyar Dolara inmiştir. Her üç yılda da Çin Cumhuriyeti, ABD'nin en fazla ticaret açığı olan ülke olmuştur.

Tablo 4: ABD'nin Dış Ticaret Açığı – Ülkelere Göre Sıralama

Sıralama (2019)	Ülke / Yıl	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
01	Çin Cumhuriyeti	337.279	380.039	307.842	310.263	353.493	382.295	279.107
02	Avrupa Birliği	85.504	93.995	108.805	184.250	218.743	202.474	208.688
03	Meksika	70.447	79.217	104.152	99.841	108.157	130.465	152.473
04	Almanya	65.061	65.607	66.202	57.636	69.883	74.076	82.574
05	Japonya	58.384	56.213	55.508	55.742	60.295	60.096	71.554
06	İtalya	33.307	33.628	36.112	29.528	39.290	41.361	44.060
07	Hindistan	29.193	26.699	28.749	24.124	33.120	38.376	43.311
08	Tayvan	12.475	11.336	18.784	30.208	40.226	47.482	47.810
09	Fransa	14.763	13.646	18.054	15.635	20.210	11.278	13.746
10	Güney Kore	6.718	4.540	7.411	25.091	28.976	43.278	51.098

Kaynak: (Census, 2024)

Bu durum Çin Cumhuriyeti ile ABD arasında bir "ticaret savaşı"nın çıkmasına yol açmıştır. ABD, Çin Cumhuriyeti'nin haksız ticaret uygulamalarıyla ABD'nin aleyhinde zenginleştiğini iddia etmekte ve buna farklı tarifeler ve ticaret kısıtlamalarıyla karşı gelmektedir (Statement on Steps to Protect Domestic Technology and Intellectual Property from China's Discriminatory and Burdensome Trade Practices, 2018). Trump döneminde ABD ile Çin Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin kötüleştiği kesindir. Bunun en son göstergesi Temmuz 2020 yılında ABD'nin Houston kentinde bulunan Çin Cumhuriyeti Başkonsolosluğu'nun kapatılmasıdır (Borger, 2020).

ABD'nin dış ticaret açığını azaltmak için Donald Trump sadece Çin Cumhuriyeti'ni değil aynı zamanda AB'yi de hedef almıştır. Trump bu çerçevede AB'den gelen mallara vergi uygulamalarını artırmıştır. ABD hükümeti bu önlemlerle AB ülkelerinden gelen ithalatı sınırlandırarak yerel pazarı güçlendirmeyi amaçlamıştır (Hägler, 2024).

Almanya'ya baktığımızda ABD'nin dış ticaret açığının ülke sıralamasında 66 milyar Dolar ile 2019 yılında Meksika'dan sonra dördüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Trump yönetiminin uyguladığı ticaret politikası göz önünde bulundurulduğunda Almanya'nın Çin Cumhuriyeti, Avrupa Birliği ve Meksika'dan sonra Trump hükümetinin gözünde yeni bir hedef haline geldiği görülmektedir. Trump yönetimi süresince ABD'nin Almanya ile dış ticaret açığının küçüldüğü görülmektedir. Bu durum Biden döneminde tersine dönmüş ve Almanya ile dış ticaret açığı artışa geçmiştir. (Bkz. Tablo 3)

Görüldüğü üzere Trump'ın birinci döneminde neoliberallerin öngördüğü üzere karşılıklı kazanç, kazan-kazan mantığı ve mutlak kazanç fikriyatı değil, daha çok neorealistlerin öne sürdüğü rekabet ve göreceli kazanç düşüncesi diğer devletlerle ilişkilerde ön plana çıkmıştır. Burada tabii ki ABD-Çin ve ABD-Almanya ilişkilerini tek bir potada değerlendirmek ilkinin

rakibi, ikincisinin de uzun senelerdir müttefik (NATO) olması sebebiyle ilk bakışta hatalı bir yaklaşım olabilir. Lakin, neoliberal söylemlerden hareket ettiğimizde, ABD'nin Çin ile de iş birliğine gitmesi mutlak kazanç anlamında ABD'nin çıkarlarına uygun farklı gelişmelere, özellikle ekonomik anlamda ilerlemesine sebep olabilme potansiyeline sahiptir. Bir örnek vermek gerekirse ABD'li şirketlerin Çin'de ürettirdiği malların maliyetleri daha düşüktür. Benzer bir şekilde Çin'de üretilen Çin malları ABD'deki piyasada fiyatların düşmesine dolayısıyla enflasyonun belli bir seviyenin üstüne çıkmasına ciddi bir katkı sunmaktadır.

Dolayısıyla Çin ile ekonomik ilişkiler, ticaret verileri her ne kadar Çin lehine gelişse ve ABD açık verse de diğer taraftan ABD halkına çeşitli mallara ucuz erişim olarak geri dönmektedir. Bu açıdan bakıldığında iki tarafın da neoliberal perspektiften kazançlı olduğu söylenebilir. Lakin, ilk Trump dönemine odaklandığımızda Trump'ın meseleyi bu açıdan okumadığını, kendisine orta ve uzun vadede tehdit oluşturması muhtemel bir gücün ikili ilişkilerden daha fazla kazançlı çıktığını düşündüğünü göstermektedir. Meseleye Trump'ın perspektifinden baktığımızda göreceli kazancın, olası bir düşmanın güçlenmesinin daha ön planda olduğu, "rakibinin" bu kadar güçlenmesinden hoşnut olmadığı bariz bir biçimde görülmektedir. Bu nedenle Trump dönemi ABD-Çin ilişkilerinde neorealist anlayışın hâkim olduğu rahatlıkla söylenebilir. Bir sonraki bölümde müttefik Almanya ve daha geniş perspektiften AB ile ilişkilerde ne gibi bir anlayışın egemen olduğu incelenecektir.

5. Trump Yönetiminin Almanya'ya Karşı Tavrı

Trump yönetimi, ticaret politikasını ülkenin savunma politikasıyla ilişkilendirerek başka ülkelere karşı daha sert uygulamalara başvurulmasının yolunu açmıştır. Trump böylelikle demir ve çeliğe ek vergi getirerek savunma sanayisinin dışa bağımlılığını azaltmayı amaçlamıştır (Daniels, 2017). Avrupa Birliği'ne karşı aldığı ekonomik uygulamalar en fazla AB'nin en büyük ekonomisi olan Almanya'yı olumsuz etkilemiştir. Bu bağlamda ABD, AB'nin uçak endüstrisini de hedef almıştır ve Avrupa'dan gelen uçaklara ek vergi uygulamıştır. Bu da Almanya dışında Airbus'ın ortak hissedarları olan Fransa, Birleşik Krallık ve İspanya'yı da olumsuz etkilemiştir (Tagesspiegel, 2019). ABD'deki başkanlık seçimlerinden sadece birkaç hafta önce Trump yönetimi AB'ye karşı yeni önlemler almıştır. Trump yönetiminin aldığı bir kararda özellikle Avrupa'dan gelen alüminyuma konan verginin artırılması, Almanya'yı önemli ölçüde etkilemiştir (Tagesschau, 2020).

Trump döneminde Almanya'yı ilk olarak doğrudan Trump'ın ticaret danışmanı Peter Navarro hedef almıştı. Navarro, 2017 yılında Financial Times gazetesiyle yaptığı bir mülakatta Almanya'nın para birimine manipülasyon uygulayarak hem AB'yi hem de ABD'yi kendi çıkarları için kötüye kullandığını iddia etmişti (Donnan, 2017). Trump ise iki ülke arasında araba sektöründe var olan eşitsizliği eleştirmişti. Trump yaptığı açıklamada Amerika'da Mercedes'in çok satıldığını ama Almanya'da Chevrolet'in bulunmadığını söyleyerek bunun değişmesi gerektiğini vurgulamıştı (Köster, 2017).

Araba sektöründe Alman üretici Daimler, Trump zamanında büyük bir skandala konu olmuştur. ABD, Daimler'i çevre sağlığı standartlarına yeterli şekilde uymadığı gerekçesiyle mahkemeye vermişti. 2020 yılının Eylül ayında Daimler'in ABD'ye iki milyar Dolar tutarında bir tazminat ödemesiyle taraflar arasında uzlaşma sağlanmıştı (Zeit Online, 2020). Benzer bir sorun Alman bankası Deutsche Bank ile yaşanmıştır. Deutsche Bank'a yönelik suçlamalar Amerikan piyasasını manipüle etme yönündeydi. Deutsche Bank bu kapsamda 10 milyon Dolar para cezasına çarptırılmıştır (Barth, 2020).

6. ABD – Almanya Arasında NATO Gerilimi

Trump'ın Almanya'ya yönelik NATO eleştirileri, özellikle savunma harcamaları, Almanya'nın güvenlik ve savunma konularında yük paylaşımı ve NATO'nun ABD'ye bağımlılığı gibi başlıklar etrafında yoğunlaştı. Trump, Almanya'yı NATO'nun savunma bütçesine yeterli katkıyı yapmamakla ve ABD'nin askeri korumasına gereğinden fazla bel bağlamakla suçlayarak sık sık eleştirilerde bulundu. Trump'ın en sık dile getirdiği eleştirilerden biri, Almanya'nın NATO için belirlenen savunma harcamaları hedefini karşılamamasıydı. NATO üyesi ülkeler, 2014 yılında gayrisafi yurtiçi hasıllarının (GSYİH) %2'sini savunma harcamalarına ayırma taahhüdünde bulunmuşlardı (Sharman, 2017). Ancak Almanya, bu hedefin altında kalarak %1,4 gibi bir oranla NATO'nun en düşük savunma bütçesi katkılarından birini yapıyordu. Trump, Almanya'nın bu durumu değiştirmemekte ısrarcı olduğunu söyleyerek ABD'nin NATO'nun en büyük finansal yükünü üstlendiğini ve Almanya'nın bu yük paylaşımına yeterince katkı yapmadığını savundu. Trump'a göre, Almanya'nın düşük savunma harcamaları, NATO'nun güvenliğine yeterince destek vermediği anlamına geliyordu ve bu durumun düzeltilmesi gerekiyordu (Oppermann, 2023: 202).

Trump, NATO'da ABD'nin orantısız şekilde fazla bir yük üstlendiğini ve Avrupa ülkelerinin, özellikle de Almanya'nın, bu koruma için ABD'ye aşırı derecede bağımlı olduğunu belirtti. Trump, Almanya'nın ABD'den beklediği güvenlik desteğine karşın savunmaya az bütçe ayırmasını bir çelişki olarak nitelendirdi. Ona göre, Almanya gibi büyük bir ekonomik güce sahip bir ülkenin NATO'ya daha fazla katkı sağlaması gerekirdi. Trump, ABD'nin NATO'yu koruma maliyetinin büyük kısmını karşıladığını söyleyerek Almanya gibi ülkeleri, bu yükü paylaşmakta isteksiz davrandığı noktasında sıklıkla eleştirdi. Trump, Almanya'nın NATO'da bir beleşçi (İng:free rider) olduğunu dile getirdi (Atlantic Council, 2023). Bu kavram, Almanya'nın NATO'nun sunduğu güvenlik şemsiyesinden faydalanırken yeterince mali katkı yapmadığı ve askeri olarak da yeterince sorumluluk üstlenmediği anlamına geliyordu. Trump, Almanya'nın NATO'nun sağladığı güvenliği ABD'nin çabalarıyla elde ettiğini ancak kendisinin bu güvenlik için gereken askeri harcamalardan kaçındığını öne sürdü. Bu eleştiriler, Almanya'nın NATO'daki varlığını daha aktif hale getirmesi gerektiği çağrısı olarak yorumlandı (Sparding, 2023).

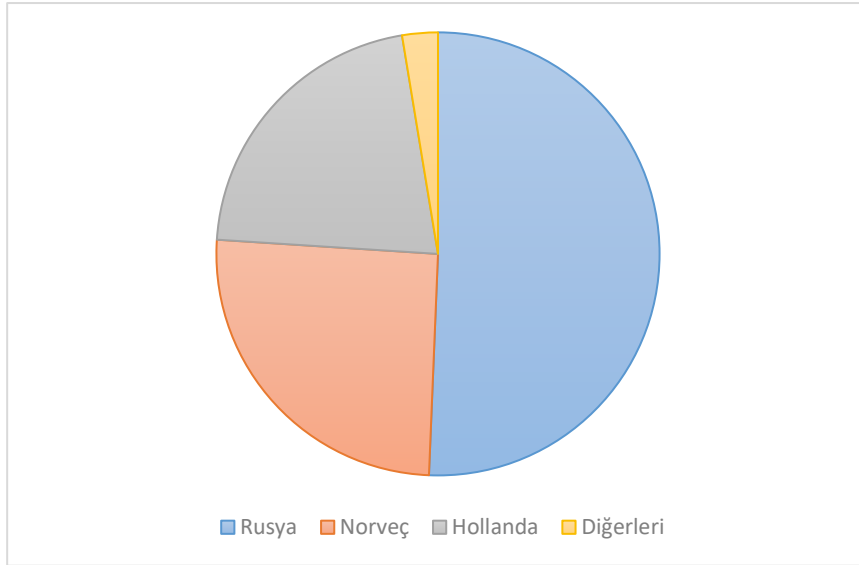
Trump'ın Almanya'ya yönelik NATO eleştirileri, Almanya ile ABD arasında savunma politikaları ve NATO'nun rolü üzerine ciddi görüş ayrılıklarına yol açtı. Trump'ın Almanya'yı savunma harcamaları konusunda daha fazla sorumluluk almaya zorlaması, Almanya'nın NATO içindeki rolünü ve Avrupa'nın güvenliği konusundaki yükümlülüklerini yeniden gözden geçirmesine neden oldu. Almanya, bu eleştiriler karşısında NATO'nun taahhütlerine daha fazla katkı sağlamaya başladı.

7. ABD-Almanya Arasında Doğal Gaz Sorunu

Almanya ile ABD arasında en büyük kavga ise doğal gaz konusu başta olmak üzere enerji sektörü üzerinden gerçekleşmektedir. Bu konudaki anlaşmazlığı ortaya koymak için kısaca Almanya'nın enerjideki dışa bağımlılığına ve küresel karşılaştırmada ticari açıdan rolüne bakmak faydalı olacaktır. Doğal gaz Almanya'da petrolden sonra en sık kullanılan enerji kaynağıdır (Bundesministerium für Wirtschaft und Klimaschutz, ExpertInnen-Kommission Gas und Wärme, 2022). Son beş senede Almanya'nın doğal gaz tüketiminde artış yaşandığı görülmektedir. Böylelikle doğal gaz Alman sanayisinin büyümesiyle gittikçe önem kazanmaktadır. Uluslararası karşılaştırmada Almanya'nın Çin Cumhuriyeti'nden sonra en fazla doğal gaz ithal eden ülke olması doğal gaz piyasasında Almanya'nın sahip olduğu önemi ortaya

koymaktadır (Hohmann, 2020). Avrupa Birliği'ne bakıldığında da AB'ye ithal edilen toplam doğal gazın yaklaşık dörtte birlik bir oranla en fazla Almanya'ya ihraç edildiği ve böylelikle Almanya'nın AB'de en önemli doğal gaz alıcısı olduğu görülmektedir (Ntv.de, 2017). Almanya'nın yenilenebilir enerjiye yönelmesiyle ülkenin enerji sektöründe dışa bağımlılığının arttığı söylenebilir. Atom santralleri ve kömür madenlerinin kapatılmasının planlanması Almanya'nın kendi enerji tüketimini karşılayamama durumuna getirip enerji ithalatını artırmıştır. Yenilenebilir enerji sistemlerinin yaygınlaşmış olmasına rağmen Almanya'nın gerekli enerjisini karşılayamadığı gözlemlenmektedir (Focus, 2022).

Grafik 4: Almanya'nın Doğal gaz İthal Ettiği Ülkeler (2019)

Kaynak: (Statista, 2024c)

%50,7'lik bir ithalat hacmi ile Almanya'nın 2019 yılında açık ara en fazla doğal gaz ithal ettiği ülke Rusya'dır (Grafik 4). Norveç ve Hollanda %25,4 ve %21,4'lük oranlarla ikinci ve üçüncü büyük doğal gaz tedarikçisi olmaktadır. Almanya'nın doğal gaz ihtiyacının sadece %2,6'sı diğer ülkeler tarafından karşılanmaktadır. Bu durum Almanya'nın doğal gaz konusunda Rusya ile büyük çapta bir iş birliği halinde olduğunu göstermektedir. ABD açısından ise bu durum Almanya'nın Rusya'ya bağımlılığının göstergesidir. Özellikle Trump yönetimi bu konuda Alman hükümetine baskı uygulamıştır (Buchen, 2019).

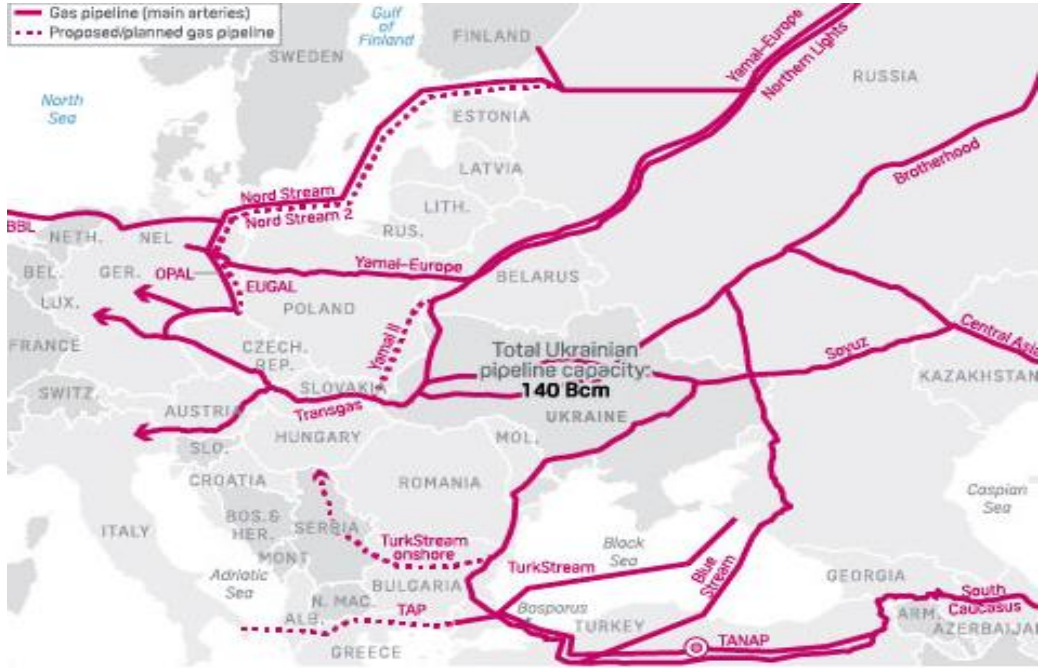
Rusya'dan Avrupa Birliği'ne gelen doğal gaz hatlarına bakıldığında dört ana hat öne çıkmaktadır (Harita 1):

1. Rusya – Türkiye – AB
2. Rusya – Ukrayna – AB
3. Rusya – Belarus – AB
4. Rusya – Baltık Denizi – AB

Birinci hatta Mavi Akım ve Türk Akımı ile Avrupa'ya doğal gaz ithal edilmektedir. Bu hatta özellikle 2020'de açılan Türk Akımı'nın önemli rolü vardır. Zira bu hattın kapasitesi 2005 yılında açılan Mavi Akım'dan dört kat daha fazladır ve hem Türkiye'nin gelecekte artan doğal

gaz ihtiyacını karşılayacak durumdadır hem de AB ülkeleri için önemli bir alternatif hattır. İkinci hatta bakıldığında Avrupa Birliği için alternatif doğal gaz hatlarının ne kadar önemli olduğu daha iyi anlaşılacaktır. AB'ye gelen ikinci doğal gaz hattı Ukrayna'dan geçmektedir. Ukrayna 2014 yılında bir iç savaşın başladığı ve sonradan Rusya ile ABD'nin örtülü olarak birbiriyle çatıştığı bir Proxy savaş alanına dönüşmüştür (Landeszentrale für politische Bildung Baden-Württemberg, 2022). Bu durum Rusya'nın Ukrayna üzerinden gelen doğal gazı kısma tehdidini ortaya koymasına sebep olmuştur. Böylelikle sadece Ukrayna değil aynı zamanda Almanya başta olmak üzere AB de doğrudan bu savaştan etkilenmiştir.

Harita 1: Avrupa'nın Doğal Gaz Hatları

Kaynak: (S&P Global Platts, 2020)

Üçüncü hat ise Belarus ve Polonya'dan geçerek Almanya'ya gelmektedir. Bu hattın 2020 seçimlerinden sonra belirsizlik yaşayan Belarus'tan geçmesi tıpkı Ukrayna'da olduğu gibi Almanya ve AB açısından riskli bir hat olarak görülmektedir. Dördüncü ve Almanya açısından en önemli hat ise Baltık Denizi'nden geçen Kuzey Akım ve 2020'de yapımı bitirilmiş ama işletmeye alınmamış Kuzey Akım 2 hattıdır. Bu hattın önemi, herhangi bir aracı ülkeden geçmediği için Almanya'yı üçüncü bir transit ülkesine bağlamadan direkt Rusya'dan doğal gaz alımını sağlamasından gelmektedir.

En büyük anlaşmazlıklar da Almanya için en önemli hat olan dördüncü hatta, yani Kuzey Akım 2 hattında bulunmaktadır. Bu projeye Avrupa içi muhalefet Rusya'dan gelen doğal gazda transit ülke konumunda olan Ukrayna ve AB üyesi Polonya'dan gelmektedir. Bu iki ülke, Kuzey Akım 2 projesini bir yandan ekonomik bir tehdit olarak görmektedirler diğer yandan da Kuzey Akım 2'nin bitiminden sonra alternatif hat olarak önem kaybetme endişesi taşımaktadırlar ve olası bir krizde Rusya ile baş başa kalmaktan çekinmektedirler (Bleiker, Sherwin, Scheiko,

Hasselbach & Böhme, 2019). Bu iki ülke dışında Kuzey Akım 2'ye Sovyetler Birliği'nin çöküşü sonrasında bağımsızlığını ilan eden Baltık ülkeleri de karşı çıkmaktadır (Siebenhaar, 2018).

Bu hattın en büyük karşıtı ise ABD'dir. Trump, Almanya'nın Kuzey Akım 2 hattıyla Rusya'ya tamamen bağımlı duruma geldiğini iddia etmektedir. ABD yönetimi, Rusya ile yaşanan olası krizlerde Rusya'nın elinin Almanya'ya karşı güçleneceğini ve böylelikle Almanya'nın egemenliğinin tehlike altında olduğunu savunmaktadır. ABD hükümeti bundan dolayı Kuzey Akım 2 projesinin derhal durdurulması gerektiğini duyurmuş ve Almanya'ya bu konuda baskı uygulamıştır. Bu kapsamda Trump yönetimi projede çalışan şirketlere yaptırım uygulama kararı almıştır (Jauch, 2019).

Görsel 1: ABD'nin Almanya eski büyük elçisi Twitter hesabından Almanya'ya baskının devam edeceğine dair açıklaması.

Almanya'daki eski ABD büyükelçisinin sert açıklamaları ABD'nin bu meseleyi ciddiye aldığı bir göstergesidir. Amerikan Büyükelçisi Richard Grenell, televizyon kanallarına ve gazetelere yaptığı açıklamalarla Alman hükümetini köşeye sıkıştırmaya çalışmıştır. Görevlendirilmesinin sona ermesinin ardından dahi Grenell, X hesabı (önceden Twitter) üzerinden ABD'nin bu konuda geri adım atmayacağını ifade etmiştir (Görsel 1). Alman hükümetine gelen baskılar o kadar ileri gitmiştir ki dönemin SPD'li Alman Maliye Bakanı Olaf Scholz, ABD'nin bu baskıyı sonlandırması karşılığında bir milyar Avro teklif etmiştir (Zeit Online, 2020).

Kuzey Akım 2 projesi Rusya'da Putin'e muhalif olan Alexei A. Nawalny'nin 2020 yılı Eylül ayında gerçekleşen saldırı sonrasında komaya girmesi ve Berlin'de bir hastanede iyileşmesi sonucunda yeniden gündeme gelmiştir (Bidder & Esch, 2020). ABD yine Almanya'ya baskıda bulunmuş ve Rusya'ya karşı tavır alıp Kuzey Akım 2 projesini durdurmasını istemiştir. Trump ile muhalefet arasında büyük fikir ayrılıkları olduğu halde bu konuda iki tarafın da Almanya'ya baskı kurulması gerektiğini savunması açıkça göze çarpan bir husustur (Lokshin, Sturm & Wergin, 2020).

Trump ve ABD'li yetkililer her ne kadar Almanya'nın egemenliğini sebep olarak öne sürseler de Kuzey Akım 2 projesine karşı gösterilen muhalefetin arkasında daha çok Amerika'nın kendi ekonomik menfaatleri yatmaktadır (Rough, 2018). ABD son yıllarda "hydraulic fracturing" (hidrolik kırma) kısaca "fracking" metoduyla kayalık aralarından büyük çapta petrol ve doğal gaz çıkarmayı başarmıştır. ABD'nin hedefi, bu yolla elde ettiği doğal gazı sıvılaştırılmış şekilde yurt dışına ihraç etmeyi hedeflemektir (Lohmann & Westphal, 2019).

2022'de Rusya'nın Ukrayna'yı işgaliyle birlikte bu proje durdurulmuş ve bir daha faaliyete geçememiştir. Eylül 2022'de Kuzey Akım 1 ve Kuzey Akım 2 boru hatlarında patlamalar meydana gelmiş ve bu patlamalarla birlikte her iki hattın da fiili olarak kullanımı imkânsız hale gelmiştir. Bu gelişmelerin ardından Almanya'nın enerji güvenliği ve Avrupa'nın enerji arzı üzerinde büyük değişimler yaşanmış, ABD'nin Avrupa'ya olan doğal gaz ihracatı tarihte görülmemiş seviyelere çıkmıştır. Almanya'nın Çin Cumhuriyeti'nden sonra en fazla doğal gaz ithal eden ülke olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ABD'nin Almanya'ya bu konuda sert bir şekilde karşı çıkması ve hatta yaptırımlar uygulaması daha da anlaşılır olmaktadır. Trump birçok konuda olduğu gibi, bu konuda da "America First!" sloganıyla ABD'nin gücünü kullanarak ülkesinin menfaatlerini agresif bir şekilde savunmaktadır. Bu stratejiyi izlerken de ABD'nin partnerleriyle ters düşmeyi de göze almaktadır.

Yukarıdaki örneklerin tamamının çok net bir biçimde gösterdiği üzere Trump döneminde ABD'nin Almanya ve AB ile ilişkilerinde neoliberal perspektifin öne sürdüğü şekilde kazan-kazan anlayışının hâkim olmadığı bariz bir biçimde ortadadır. Nihayetinde birinci Trump dönemi ABD-AB/Almanya ilişkileri incelendiğinde büyük bir ittifakın eş parçalarının iş birliğinden ziyade rakip ulus devletlerin ekonomi ve askeri meselelerde giriştikleri yarışın izleri görülmektedir.

8. Sonuç

Almanya ile ABD arasında tarihten gelen bağlantılara rağmen Trump döneminde birçok sorunun yaşandığı görülmektedir. Almanya – ABD ilişkilerinin yine Trump döneminde de yoğun bir şekilde sürdüğü söylenebilir. Ancak Trump yönetiminin Amerikan çıkarlarını önceleyip Avrupa ve Almanya'yı görmezden gelmesi Almanya tarafında ABD'ye güven kaybına yol açmıştır. Almanya'da, ABD'ye olan bağımlılığın azaltılarak Merkel'in "Almanya'nın kendi kaderini kendi eline alması" ibaresinde ifadesini bulan daha bağımsız bir dış politika çizgisinin (stratejik otonomi) benimsenmesi ile ilgili tartışmalar ilk defa bu dönemde gündeme gelmiştir.

Bu dönemde Trump yönetimi neorealist öngörülerini adeta kanıtlarcasına her alandaki tüm ikili ilişkiler konusunda daima göreceli kazanç (İng. relative gain) meselesine vurgu yapmış, koyduğu yeni tarifelerle tek taraflı, daha doğrusu Almanya/AB'nin daha fazla kazanç elde ettiği denklemi bozmaya, kendi lehine dönüştürmeye çalışmıştır. Diğer taraftan askeri anlamda da NATO özelinde maliyetleri tek başına üstlenmeyi reddetmiş ve diğer devletlerin söz verdikleri katkıları, ödemeleri yapması için üzerlerinde baskı kurmuştur. NATO ve BM başta olmak üzere uluslararası kurumların da benzer bir şekilde işletim maliyetlerinin ortak karşılanması gerektiğini belirterek ABD'nin maliyetlerin ekseriyetini tek başına üstlenmesine şiddetle karşı çıkmıştır. Tüm bunlar bir arada okunduğunda ABD ve Almanya/AB arasında müttefik ilişkisinden ziyade herkesin kendi çıkarları, göreceli kazançları peşinde koştuğu, ulus devlet olarak daha fazla güçlenmek adına adımlar attığı bir denklemin yürürlükte olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Trump'ın ilk dönemi göz önünde bulundurulduğunda neoliberal söylemlerin arka koltuğa atıldığı, hatta bagaja kilitlendiği ve direksiyona neorealist zihniyetin geçtiği rahatlıkla iddia edilebilir.

Almanya-ABD ilişkilerinde kritik bir dönüm noktası yaratan ve iki ülkenin yeniden yakınlaşmasını sağlayan kuşkusuz Rusya'nın 2022'de Ukrayna'yı işgali olmuştur. Bu kriz, Almanya'nın dış politika ve güvenlik önceliklerini köklü biçimde etkilerken ABD'nin Avrupa'daki konumunu güçlendirdi. 2021'de Joe Biden'ın başkan seçilmesi de ABD-Almanya ilişkilerinde yeni bir sayfa açtı. Biden yönetimi, Trump döneminde yaşanan gerginlikleri

azaltmak için Almanya ile iş birliğini yeniden güçlendirmeye yönelik adımlar attı. Özellikle NATO ve iklim değişikliği gibi alanlarda iş birliği yeniden ivme kazandı.

Trump'ın ABD başkanlık seçimlerini yeniden kazanması, Almanya-ABD ilişkilerini önemli ölçüde etkileyeceği ve iki ülke arasında son yıllarda Biden yönetimiyle tekrar gelişen iş birliği dinamiklerinde ciddi değişikliklere yol açacağı söylenebilir. Trump, ilk başkanlık döneminde Avrupa Birliği ve Almanya'yı ticaret dengesizliği nedeniyle sık sık eleştirerek gümrük vergilerini artırma tehdidinde bulunmuştu. Trump'ın ikinci döneminde de ABD-Almanya arasında yeni bir ticaret gerilimi yaşanması beklenmelidir. Trump'ın Avrupa'ya yönelik ithalat vergilerini artırma olasılığı, özellikle yeni teknolojilere ayak uydurma konusunda sıkıntılar yaşayan Alman otomotiv sektörü için ilave bir tehdit haline gelecektir. Bu tür ticari baskılar sonucu, Almanya'nın dış ticarete yaşayacağı kayıpların Almanya'da ciddi bir refah kaybına yol açması, bunun da Almanya'da zaten gün geçtikçe güçlenen aşırı sağın daha da güçlenmesi ile sonuçlanması beklenebilir.

Trump'ın "Önce Amerika" politikası, genel olarak ABD-AB ilişkilerini zayıflatmaya yönelik bir etkiye sahipti. Almanya, AB'nin en büyük ekonomisi olarak, ABD ile ilişkilerde AB'nin lider konumunda olan ülkelerinden biri olmuştur. Trump'ın başkanlık dönemi, Almanya'nın AB içindeki konumunu daha bağımsız bir yöne itmiş ve Almanya, AB içinde ilk defa "stratejik özerklik" fikrini savunur hale gelmiştir. Trump'ın yeniden seçilmesi, Almanya'nın AB içinde, ABD'den bağımsız hareket etme çabalarını yeniden güçlendirecek ve Avrupa'nın dış politika alanında daha birleşik ve bağımsız bir tavır sergilemesini teşvik edecektir. Bu çabaların hayata geçirilip geçirilmeyeceği ise Almanya ve AB'deki Fransa gibi diğer aktörlerin bu konuda ne kadar ciddi olduklarına ve bu stratejik otonominin siyasi, iktisadi ve diplomatik bedelini ödemeye hazır olup olmadıklarına bağlıdır.

Trump'ın yeniden başkan seçilmesinin, Almanya ile ABD arasındaki ilişkileri oldukça zorlu bir dengeye oturtacağını söyleyebiliriz. Öte yandan, iki ülkenin bazı alanlarda ortak çıkarları da bulunuyor. Bu nedenle ilişkilerde pragmatik ve gergin bir iş birliği devam edecektir. Neticede Trump döneminde yaşanacak olası zorluklara rağmen Almanya-ABD ilişkilerinin gergin de olsa stratejik çıkarlar doğrultusunda belli bir düzeyde devam edeceği öngörülebilir.

Kaynakça

- 2017 Trade Policy Agenda and 2016 Annual Report of the President of the United States on the Trade Agreements Program (2017). <https://ustr.gov/sites/default/files/files/reports/2017/AnnualReport/AnnualReport2017.pdf>
- Ahearn, E. J. & Belkin, P. (2010, January 27). *The German Economy and U.S. – German Economic Relations*. Congressional Research Service. <https://sgp.fas.org/crs/row/R40961.pdf>
- Anadolu Ajansı (2024, November 6). *Germany pledges to be 'reliable ally' for expected new Trump administration*. <https://www.aa.com.tr/en/2024-us-presidential-election/germany-pledges-to-be-reliable-ally-for-expected-new-trump-administration/3385983>
- Ari, T. (2021). *Uluslararası İlişkiler Teorileri* (10th Edition). Aktüel.
- Atlantic Council (2023, March 13). *No 'free-riding' here: European defense spending defies US critics*. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/no-free-riding-here-european-defense-spending-defies-us-critics/>
- Barth, U. (2020, Juni 19). *US-Behörde brummt Deutscher Bank Strafe auf*. Finanzbusiness. <https://finanzbusiness.de/nachrichten/regulierung/article12233207.ece>
- Bidder, B. & Esch, C. (2020, October 1). *"Es war kein Schmerz, es war etwas Schlimmeres"*. Spiegel. <https://www.spiegel.de/politik/ausland/alexej-nawalny-ueber-anschlag-ich-behaupte-dass-hinter-der-tat-putin-steht-a-00000000-0002-0001-0000-000173324596>
- Bleiker, C., Sherwin I., Hasselbach, C. & Böhme, H. (2019, November 19). *Nord Stream 2: Der ewige Zankapfel*. <https://www.dw.com/de/nord-stream-2-der-ewige-zankapfel/a-51270076>
- Borger, J. (2020, Jul 23). *Chinese researcher wanted by FBI flees to San Francisco consulate as US-China row deepens*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2020/jul/23/chinese-researcher-wanted-by-fbi-flees-to-san-francisco-consulate-as-us-china-row-deepens>
- Buchen, S. (2019, Februar 19). *Gasversorgung: Wie die USA Deutschland bedrängen*. Panorama 3. <https://www.ndr.de/fernsehen/sendungen/panorama3/Gasversorgung-Wie-die-USA-Deutschland-bedraengen,nordstream322.html>
- Bundesministerium für Wirtschaft und Klimaschutz, ExpertInnen-Kommission Gas und Wärme (2022, Oktober 31). *Sicher durch den Winter – Abschlussbericht*. <https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Publikationen/Energie/abschlussbericht.html>
- Bundeszentrale für politische Bildung (2004 July 9). *Entspannung und Neue Ostpolitik 1969-1975*. <https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/izpb/internationale-beziehungen-i-245/10344/entspannung-und-neue-ostpolitik-1969-1975/>
- Bundeszentrale für politische Bildung (2005 Oktober 31). *Der Marshallplan – Selling Democracy*. <https://www.bpb.de/themen/nachkriegszeit/marshallplan/>
- Census (2024, November 5). *U.S. International Trade in Goods and Services, September 2024*. https://www.census.gov/foreign-trade/Press-Release/current_press_release/ft900.pdf
- Daniels von L. (2017, Jul 25). *Handelspolitik: USA weiter auf Konfrontationskurs*. <http://www.swp-berlin.org/kurz-gesagt/handelspolitik-usa-weiter-auf-konfrontationskurs>
- Destatis (2019). *Außenhandel: Zusammenfassende Übersichten für den Außenhandel (Endgültige Ergebnisse)*. https://www.statistischebibliothek.de/mir/receive/DEHeft_mods_00132463
- Destatis (2023). *Rangfolge der Handelspartner im Außenhandel*. <https://www.destatis.de/DE/Themen/Wirtschaft/Aussenhandel/Tabellen/rangfolge-handelspartner.html>
- Dimitrova, A. (2020, Februar 3). *The State of the Transatlantic Relationship in the Trump Era*. Fondation Robert Schuman. <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/0545-the-state-of-the-transatlantic-relationship-in-the-trump-era>

- Donnan, S. (2017, January 31). *Trump's Top Trade Adviser Accuses Germany of Currency Exploitation*. Financial Times. <http://www.ft.com/content/57f104d2-e742-11e6-893c-082c54a7f539>
- Dunne, T., Kurki, M. & Smith, S. (2020). *International Relations Theories: Discipline and Diversity* (5th Edition). Oxford University Press.
- Euronews (2024, November 11). *European capitals await the US election result with hopes and fears*. <https://www.euronews.com/my-europe/2024/11/04/european-capitals-await-us-election-result-with-hopes-and-fears>
- Focus (2019, June 6). *Wem gehört der Dax? Die USA besitzen schon ein Drittel der deutschen Großkonzerne*. https://www.focus.de/finanzen/boerse/investment-wem-gehört-die-deutschland-ag_id_10787791.html
- Focus (2022, Oktober 19). *So steht es um Gas, Strom, Kohle und Öl in Deutschland*. https://www.focus.de/politik/deutschland/neues-regierungspapier-enthüllt-so-steht-es-wirklich-um-gas-strom-und-kohle-in-deutschland_id_167049657.html
- Gonyea, D. & Montanaro, D. (2017, January 20). *Donald Trump's Been Saying the Same Thing for 30 Years*. npr. <http://www.npr.org/510680463>
- Gu, X. (2018). *Theorien der Internationalen Beziehungen* (3. überarbeitete und erweiterte Auflage). De Gruyter.
- Hägler, M. (2024, Oktober 2). *Kampf um Autos, Fleisch und Cognac*. Zeit Online. <https://www.zeit.de/2024/42/zollstreit-usa-china-europa-autoindustrie-elektroauto>
- Halperin, S. & Heath, O. (2020). *Political Research: Methods and Practical Skills* (3rd Edition). Oxford.
- Hohmann, M. (2020). *Erdgasversorgung von Deutschland - Verteilung der Lieferländer 2019*. Statista. <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/151871/umfrage/erdgasbezug-deutschlands-aus-verschiedenen-laendern/>
- Independent (2019, November 8). *Avrupa ordusu kurulmasını isteyen Macron: NATO'nun beyin ölümü gerçekleşti*. [https://www.indyrturk.com/node/89641/d%C3%BCn%C3%BCn-%C4%B1n%C4%B1-isteyen-macron-natonun-beyin-%C3%B6l%C3%BCm%C3%BC-ger%C3%A7le%C5%9Fti#google_vignette](https://www.indyrturk.com/node/89641/d%C3%BCn%C3%BCn%C3%BCn-%C4%B1n%C4%B1-isteyen-macron-natonun-beyin-%C3%B6l%C3%BCm%C3%BC-ger%C3%A7le%C5%9Fti#google_vignette)
- Institut der deutschen Wirtschaft (2024, Oktober 24). *US-Wahl: Handelskrieg unter Trump könnte Deutschland bis zu 180 Milliarden Euro kosten*. <https://www.iwkoeln.de/presse/pressemitteilungen/thomas-obst-samina-sultan-juergen-matthes-handelskrieg-unter-trump-koennte-deutschland-bis-zu-180-milliarden-euro-kosten.html>
- Institute for Economics & Peace (2011), *Economic Consequences of War on the U.S. Economy*. https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2015/06/The-Economic-Consequences-of-War-on-US-Economy_0.pdf
- Jauch, M. (2019, December 31). *Allseas plant keine Fortsetzung der Pipeline-Verlegung*. <https://www.tagesspiegel.de/politik/nach-us-sanktionen-wegen-nord-stream-2-allseas-plant-keine-fortsetzung-der-pipeline-verlegung/25375366.html>
- Jervis, R. (1999). *Realism, Neoliberalism and Cooperation: Understanding the Debate*. *International Security*, 24(1), 42 – 63.
- Kauppi, M. V. & Viotti, P. R. (2012). *International Relations Theory* (5th Edition). Pearson Education.
- Keohane, R. (1988). *International Institutions: Two Approaches*. *International Studies Quarterly*, 32(4), 379 – 396.
- Kimmel, E. (2005a, Oktober 31). *Krieg und Kriegsende*. Bundeszentrale für politische Bildung. <https://www.bpb.de/geschichte/zeitgeschichte/marshallplan/39983/krieg-und-kriegsende>
- Kimmel, E. (2005b, Oktober 31). *Gemeinsam gegen die "Achenmächte"*. <https://www.bpb.de/geschichte/zeitgeschichte/marshallplan/39982/gemeinsam-gegen-die-achsenmaechte>

- Köster, K. (2017, January 25). *Wie fair ist Deutschlands Exportwunder?*. Stuttgarter Nachrichten. <https://www.stuttgarter-nachrichten.de/inhalt.kritik-an-deutschlands-hohen-ausfuhrueberschuessen-wie-fair-ist-deutschlands-exportwunder.ca80e9d6-d305-4f5f-a35f-aceadfc7f945.html>
- Kruse, M. (2016, Februar 5). The True Story of Donald Trump's First Campaign Speech – in 1987. Politico. <http://www.politico.com/magazine/story/2016/02/donald-trump-first-campaign-speech-new-hampshire-1987-213595>
- Landeszentrale für politische Bildung Baden-Württemberg (2022, October 31). *Internationale Bedeutung des Ukraine-Konflikts*. <https://www.lpb-bw.de/ukraine-internationale-politik>
- Lohmann, S. & Westphal, K. (2019, Jan 18). *US-Russland-Politik trifft europäische Energieversorgung: SWP-Aktuell 2019/A 01*. Stiftung Wissenschaft und Politik. <https://www.swp-berlin.org/publikation/us-russland-politik-trifft-europaeische-energieversorgung/>
- Lokshin, P., Sturm, D.F. & Wergin, C. (2020, May 28). *Deutschland in der Nord-Stream-Falle*, Die Welt, <https://www.welt.de/politik/ausland/article208531845/Trump-vs-Putin-Deutschland-in-der-Nord-Stream-Falle.html>
- Morgenthau, H. J. (1949). *Politics among Nations: The Struggle for Power and Peace* (5th Edition). Alfred A. Knopf.
- Nienaber, M. (2017, May 29). *After summits with Trump, Merkel says Europe must take fate into own hands*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/world/after-summits-with-trump-merkel-says-europe-must-take-fate-into-own-hands-idUSKBN180OJN/>
- Ntv.de (2017, December 12). *Deutschland macht sich abhängig vom Gas*. <https://www.ntv.de/wirtschaft/Deutschland-macht-sich-abhaengig-vom-Gas-article20179827.html>
- Office of the United States Trade Representative (2020, July 1). *United States-Mexico-Canada Agreement*. <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement>
- Oppermann, K. (2023). Thematic Introduction: German Foreign Policy on the Eve of the 2021 Federal Elections—Between International Demands and Domestic Politics. In R. Campbell & L. K. Davidson-Schmich (Ed.), *The 2021 German Federal Election* (pp. 199-208). Springer International Publishing.
- Priewe, J. (2018, December 10). *Was ist am US-Außenhandelsdefizit eigentlich so schlimm?*. Bundeszentrale für politische Bildung. <https://www.bpb.de/themen/wirtschaft/freihandel/280881/was-ist-am-us-aussenhandelsdefizit-eigentlich-so-schlimm/>
- Rough, P. (2018, Jun 19). *U.S.-German Relations in the Era of Trump*. Hudson. <https://www.hudson.org/foreign-policy/u-s-german-relations-in-the-era-of-trump>
- S&P Global Platts (2020, Jan 7). *So close: Nord Stream 2 gas link completion trips at last hurdle*. <https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/blogs/natural-gas/010720-so-close-nord-stream-2-gas-link-completion-trips-at-last-hurdle>
- Severns, M. (2016, September 26). *Trump Pins NAFTA, "Worst Trade Deal Ever," on Clinton*. Politico. <http://www.politico.com/story/2016/09/trump-clinton-come-out-swinging-over-nafta-228712>
- Sharman, J. (2017, March 18). *Donald Trump says Germany owes US and Nato 'vast sums of money' for defense*. Independent. <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-politics/donald-trump-angela-merkel-germany-owes-nato-money-united-states-defence-a7636686.html>
- Sheftalovich, Z. (2017, May 26). *Trump calls Germans 'bad, very bad,' vows to curb car imports: report*. POLITICO. <https://www.politico.eu/article/trump-calls-germans-very-bad-vows-to-curb-car-sales-report/>
- Shieder, S. & Spindler, M. (2010). *Theorien der Internationalen Beziehungen* (3. Auflage). Verlag Barbara Budrich, Opladen & Farmington Hills.
- Siebenhaar, H.P. (2018, September 22). *Osteuropäer geben Kampf gegen Nord Stream 2 nicht auf*, Handelsblatt. <https://www.handelsblatt.com/unternehmen/energie/erdgas-pipeline-osteuropaer->

[geben-kampf-gegen-nord-stream-2-nicht-auf/23097330.html?ticket=ST-2410997-vf9JsmKqIGsbjBDDdIRE-ap6](https://www.tagesschau.de/wirtschaft/usa-strafoelle-aluminium-aussenhandelsdefizit-101.html)

Sparding, P. (2018, December 14). *America first. Donald Trump und die Neujustierung der US-Handelspolitik*. Bundeszentrale für politische Bildung. <https://www.bpb.de/themen/wirtschaft/freihandel/282578/america-first-donald-trump-und-die-neujustierung-der-us-handelspolitik/>

Sparding, P. (2023, April 21). *Bester Freund oder Freerider? Deutschlands Image in den USA*. Bundeszentrale für politische Bildung. <https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/apuz/deutsche-aussenpolitik-2023/520202/bester-freund-oder-freerider/>

Spiegel Wirtschaft (2017). *Trump besiegelt Ausstieg aus TPP*. <https://www.spiegel.de/wirtschaft/unternehmen/donald-trump-besiegelt-ausstieg-der-usa-aus-tpp-a-1131314.html>

Statement on Steps to Protect Domestic Technology and Intellectual Property from China's Discriminatory and Burdensome Trade Practices (2018, May 29). <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/statement-steps-protect-domestic-technology-intellectual-property-chinas-discriminatory-burdensome-trade-practices/>

Statista (2023). *Kapitalbestand der Direktinvestitionen zwischen den USA und Deutschland bis 2023*. <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1383893/umfrage/kapitalbestand-der-direktinvestitionen-zwischen-den-usa-und-deutschland/#:~:text=Kapitalbestand%20oder%20Direktinvestitionen%20zwischen%20den%20USA%20und%20Deutschland%20bis%202023&text=Im%20Januar%202023%20hat%20der,9%20Milliarden%20US%20Dollar%20erh%C3%B6ht>

Statista (2024a). *Wert der Exporte aus Deutschland in die USA von 2011 bis 2023*. <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/259944/umfrage/deutsche-exporte-in-die-usa/>

Statista (2024b). *Handelsbilanz der USA bis 2023*. <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/15635/umfrage/handelsbilanz-der-usa/#:~:text=Im%20Jahr%202019%20betruq%20das,minus%20dem%20Wert%20der%20Warenimporte>

Statista (2024c, Juli 5). *Anteile ausgewählter Länder am Erdgasimport von Deutschland im Jahr 2023*. <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/151871/umfrage/erdgasbezug-deutschlands-aus-verschiedenen-laendern/>

Tagesschau (2020, Oktober 9). *Neue US-Sonderzölle treffen Deutschland*. <https://www.tagesschau.de/wirtschaft/usa-strafoelle-aluminium-aussenhandelsdefizit-101.html>

Tagesspiegel (2019, Oktober 3). *Deutschland besonders betroffen: USA kündigen Strafzölle auf EU-Importe an*. <https://www.tagesspiegel.de/wirtschaft/deutschland-besonders-betroffen-usa-kuendigen-strafoelle-auf-eu-importe-an/25080368.html>

Tankersly, J. (2016, November 9). *How Trump Won: The Revenge of Working-Class Whites*. Washingtonpost. <http://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2016/11/09/how-trump-won-the-revenge-of-working-class-whites>

Time (2016, June 28). *Donald Trump's Speech on Trade*. <https://time.com/4386335/donald-trump-trade-speech-transcript/>

Waltz, K. N. (1970). *The Myth of National Interdependence*. The M.I.T. Press.

Zeit Online (2020, September 14). *Daimler legt Dieselklage mit Milliardenzahlung bei*. <https://www.zeit.de/wirtschaft/2020-09/usa-daimler-abgasskandal-entschaedigung-dieselemis-sionen-urteil>

Zeit Online (2020, September 16). *Bundesregierung bietet eine Milliarde Euro zur Rettung der Pipeline*. <https://www.zeit.de/politik/ausland/2020-09/nord-stream-2-ostsee-pipeline-finanzierung-olaf-scholz>

Extended Summary

Relative or Absolute Gain: A Theoretical Analysis of US-Germany Relations under the Trump Presidency

Contrary to expectations in Europe and Germany (Euronews, 2024), Donald Trump won the U.S. presidential election held in November 2024. Following a turbulent and challenging first Trump term, new tensions in transatlantic relations are anticipated in the second term. Statements from Germany indicate a pessimistic outlook in Berlin regarding Trump's forthcoming actions toward Germany.

Germany's Foreign Minister, Annalena Baerbock, highlighted the expectation of change shortly after Trump's victory, stating, "At the core of democracy lies the necessity for adjustments in domestic and foreign policy after elections." Her emphasis on the importance of "intense and honest dialogue, especially when political differences are natural, as in any good partnership," suggests that these anticipated changes are expected to be pessimistic, reflecting the experiences of Trump's first term. Germany's Defense Minister, Boris Pistorius, noted that Trump is likely to shift his focus to the Asia-Pacific region, emphasizing that this would require "European allies to take greater responsibility for their own defense" in the face of the Russian threat. He added, "We must do more for our security in Europe... This is about funding, strengthening our cooperation, and particularly addressing our vital defense industry." These statements indicate that debates on strategic autonomy, first raised in Germany during Trump's first term, have resurfaced (Anadolu Agency, 2024).

Beyond impacting Germany's security and foreign policy, Trump's actions are expected to have serious negative consequences for the German economy. According to a study by the German Economic Institute, Trump's new trade war and protectionist policies in foreign trade are projected to cost Germany €180 billion during Trump's second term. The same study predicts that such losses would result in Germany's annual economic growth being 1.5% lower than expected (Institut der deutschen Wirtschaft, 2024).

Following World War II, Germany was divided into East (German Democratic Republic) and West (Federal Republic of Germany) under the occupation of the U.S., the United Kingdom, France, and the Soviet Union. It was not until the end of the Cold War that reunification occurred. After the reunification, East Germany's institutions and laws were dissolved. The U.S. played a leading role among the Allies in reshaping the institutions and laws of West Germany after its defeat in World War II.

Initially prioritizing the elimination of remnants of the Nazi regime, the U.S. and its allies quickly shifted focus to building a functioning state in West Germany in response to the rising Soviet threat and expansionism. Through the Marshall Plan, the U.S. provided substantial support to many European countries, including Germany, viewing it as a crucial partner during the Cold War. U.S. investments in Germany not only created a market for itself but also reinforced Germany's dependence on the U.S. (Bundeszentrale für politische Bildung, 2005).

During the Cold War, this arrangement was a key element of the U.S. strategy to counterbalance the Soviet Union. Today, the historical closeness between the two countries continues. Economically, strong ties exist between Germany and the U.S., and militarily, Germany remains a crucial partner for the U.S. The numerous U.S. and NATO military bases in Germany are evidence of this. Despite these connections, Germany-U.S. relations faced numerous crises during Donald Trump's presidency.

The crises during Trump's term stemmed from several factors. First, as a continuation of the Eastern Policy (Ostpolitik) initiated by Willy Brandt's government in 1969, Germany's deepening trade relations with Russia and dependence on Russian natural gas were sources of U.S. discontent. Additionally, Trump viewed Germany as a "free rider," growing wealthy under America's security umbrella while contributing inadequately to NATO's defense spending following the end of the Cold War (Atlantic Council, 2023). Moreover, Trump was dissatisfied with Germany's trade surplus with the U.S., achieved under the security provided by the U.S. and through access to cheap Russian energy (Sheftalovich, 2017).

Trump's unilateral foreign policy, encapsulated by the "America First!" slogan, disregarded Europe's and Germany's interests, further aggravating Germany. This culminated in German Chancellor Angela Merkel's 2017 speech, where she emphasized that "the times when we could completely rely on others are somewhat over. I have experienced this in recent days. We Europeans must truly take our fate into our own hands" (Nienaber, 2017). As tensions in transatlantic relations escalated under Trump, French President Emmanuel Macron also declared in 2019 that "NATO is experiencing brain death" (Independent, 2019).

Given this context, Trump's second term raises questions about its implications for U.S.-Germany relations. This study examines U.S.-Germany relations during Trump's first term (2017-2021) through the theoretical lenses of neorealism and neoliberalism. The research question investigates whether political relations during this period were defined more by relative gains, as argued by neorealists (specifically offensive neorealists), or by absolute gains, as claimed by neoliberals. Furthermore, if the defining factor of U.S.-Germany relations appears to be cooperation, is it genuine cooperation, or merely a tool for the U.S. to maintain and strengthen its hegemony? By addressing these questions and elucidating the 2017-2021 Trump period, the study aims to make predictions about U.S.-Germany relations in Trump's anticipated second term starting in January 2025. To understand the new term and make grounded forecasts, it is crucial to systematically clarify the previous period.

The study employs discourse analysis as its primary method. This approach was chosen because, especially during Trump's presidency, leaders' statements, interviews, and official declarations played a significant role in bilateral relations. Similarly, when Biden assumed office, he aimed to portray himself as a strong leader attempting to "repair the wreckage" left by Trump. Thus, discourse analysis is considered necessary to interpret the political relations centered around leadership (Halperin & Heath, 2020: 365-376). Key elements analyzed include whether relative gains dominated U.S.-Germany relations during Trump's presidency, as suggested by neorealists.

The paper examines U.S.-Germany economic relations, military cooperation, and crises during Trump's presidency. The first section provides a brief historical overview of economic cooperation between the U.S. and Germany, followed by an analysis of trade relations during Trump's first term, including direct investments and trade between the two countries. The next section discusses U.S. international trade policies and measures implemented against Germany during Trump's term. This is followed by an exploration of NATO tensions and natural gas disputes, concluding with an evaluation of U.S.-Germany relations during Trump's first term and predictions for the second term.